

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-96>

УДК 640.41:338.48

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ АКВАКУЛЬТУРИ В ГОТЕЛІ

ORGANIZATION OF RECREATIONAL SERVICES IN THE FIELD OF AQUACULTURE IN A HOTEL

Кирпиченкова Оксана Миколаївнакандидат технічних наук, доцент,
Національний університет харчових технологій
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0215-5316>**Ущачовський Артем Олегович**асистент,
Національний університет харчових технологій
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7853-5070>**Петрусенко Катерина Олександрівна**здобувачка освітнього ступеня магістр,
Національний університет харчових технологій
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-7825-1691>**Kyrpichenkova Oksana, Ushchapovsky Artem, Petrusenko Kateryna**
National University of Food Technologies

Стаття присвячена дослідженню інноваційних підходів у діяльності туристичних готелів в контексті організації нових послуг рекреаційного напрямлення. Впровадження інноваційних послуг в готелі, орієнтованих на задоволення рекреаційного попиту гостей у сфері аквакультури, орієнтовані на організацію рибальських турів. Їх створення має передбачати додаткові зручності, такі як спеціальні зони для зберігання рибальського обладнання, надання послуг з оренди човнів та гідів, а також організація рекреаційного простору на озерах і річках. В Україні є великий потенціал для організації риболовних турів завдяки розвиненій мережі водойм та рибних господарств. Незважаючи на наявність туристичних об'єктів, спеціалізованих готелів, що пропонують риболовні тури обмаль. Це створює можливості для розвитку такого бізнесу, оскільки попит на дані послуги серед туристів зростає.

Ключові слова: готель, рекреаційні послуги, дозвілєві послуги, сфера аквакультури, рибальські тури, конкуренція.

The article is devoted to the study of innovative approaches in the activities of tourist hotels in the context of organizing new services, in particular recreational ones. Introducing innovative hotel services focused on meeting the recreational demand of guests in the field of aquaculture, focused on organizing fishing tours. Their creation should include additional amenities, such as special areas for storing fishing equipment, providing boat and guide rental services, as well as organizing recreational space, fishing tours on lakes and rivers. Fishing tours are a popular innovative service in hotels, especially in regions with abundant water resources. Such tours are offered in various countries around the world, for example in the Scandinavian countries, Canada, the USA, New Zealand, the UK, Turkey, Australia, Mexico and others. Ukraine has great potential for organizing fishing tours thanks to its developed network of reservoirs and fish farms. Despite the presence of tourist facilities, specialized hotels offering fishing tours are few. This creates opportunities for the development of such a business, as the demand for fishing services among tourists is growing. Although there are hotels of various categories, none of them offers a comprehensive service that would take into account the specific needs of fishing enthusiasts, such as fishing equipment rental, equipped places for catching fish, boats and guides for fishing tours. Given the natural potential of the region, namely the presence of lakes and rivers that attract fishermen, as well as the lack of competitive hotels focused on this segment of tourists, it is advisable to create a specialized hotel that will provide fishermen with the necessary conditions for comfortable rest and professional fishing, which will become its key competitive advantage. In addition to standard hotel services, the new hotel should offer infrastructure for storing and processing caught fish, the opportunity to participate in thematic fishing events and tournaments, as well as a high level of service that will meet the modern requirements of tourists.

Keywords: hotel, recreational services, leisure services, aquaculture, fishing tours, competition.

Постановка проблеми. Актуальність роботи обумовлена необхідністю розвитку інноваційних підходів у діяльності туристичних готелів в контексті організації нових послуг, зокрема рекреаційного напрямлення. Рекреаційні потреби людини значно виросли в наш час і потребують удосконалення системи надання рекреаційних послуг, розширення рекреаційної мережі. Впровадження таких послуг в готельному бізнесі дозволяє не лише залучити нових клієнтів, але й підвищити рівень задоволення існуючих гостей, що, в свою чергу, сприяє зміцненню конкурентних позицій на ринку готельних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У праці Рябева А. А. та Салій В. С. розглянуто важливість створення та розвитку у містах природних рекреаційних утворень у вигляді парків, садів, скверів, набережних як центрів тяжіння туристів та місцевих мешканців [1]. Абрамова А. Г. дослідила перспективи розвитку готельної індустрії для країн, які мають власний рекреаційний потенціал [2]. У праці [3] досліджено можливість поєднувати відпочинок з оздоровленням, реабілітацією, підтримкою і відновленням ментального та фізичного здоров'я у закладах туристичної інфраструктури. Дудник С. [4] проаналізувала вплив нових технологій на розвиток готелів.

У публікації [5] досліджено зарубіжний досвід організації надання рекреаційних послуг спрямованих на оздоровлення і задоволення духовних потреб у містах європейських країн та з'ясовано проблеми, що виникають під час надання рекреаційних послуг, надано пропозиції щодо їх імплементації в містах України. Світовий досвід організації інноваційних рекреаційних послуг у готелях свідчить про постійний розвиток та адаптацію до змінюваних потреб туристів.

Досліджено різноманітні аспекти та важливість рекреаційної діяльності в Україні у воєнний та повоєнний час [6], світовий досвід у галузі рекреації, тенденції та виклики, ярмарковий рух в Україні, регіональний водний туризм, роль музейного та сільського туризму.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Інноваційний потенціал готелю визначається здатністю впроваджувати нові послуги та технології, що відповідають сучасним вимогам туристів. Розвиток інноваційного потенціалу включає:

- регулярне вивчення відгуків та побажань гостей для адаптації послуг;

- впровадження сучасних технологій для покращення обслуговування та зручності гостей;

- підвищення кваліфікації співробітників для забезпечення високого рівня обслуговування;

- розвиток партнерства для створення унікальних рекреаційних просторів.

Згідно закону України «Про аквакультуру» [7], рекреаційні послуги у сфері аквакультури – це діяльність, пов'язана з організацією відпочинку, в тому числі з наданням права на здійснення любительського та спортивного добування (вилову) об'єктів аквакультури, а також створенням умов для спостереження за гідробіонтами з метою задоволення естетичних і пізнавальних потреб.

Впровадження інноваційних послуг в готелі, орієнтованих на задоволення рекреаційного попиту гостей, що цікавляться рибальством є перспективним напрямом. Організація надання таких послуг, має передбачати додаткові зручності, такі як спеціальні зони для зберігання рибальського обладнання, надання послуг з оренди човнів та гідів, а також організація рекреаційного простору на озерах і річках.

Формулювання цілей статті. Метою статті є оцінка існуючого ринку готельних послуг для туристів, що цікавляться рибальством, шукають рибальські тури. Визначити можливості для розвитку цього сегмента на ринку та залучення цільової аудиторії.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні готелі прагнуть не лише забезпечити комфортне проживання, але й пропонувати різноманітні дозвіллі та рекреаційні послуги, що підвищують їх конкурентоспроможність (табл. 1).

Інноваційні культурно-дозвіллі послуги стають важливою складовою стратегії готелів, спрямованої на підвищення задоволення гостей, розширення їхнього досвіду та покращення економічної ефективності. Від анімаційних програм до екологічних турів – такі послуги здатні значно підвищити конкурентоспроможність готелів на світовому ринку. Інвестиції в ці інновації дозволяють не лише залучити нових клієнтів, але й створити позитивний імідж бренду готелю.

Рибальські тури є популярною інноваційною послугою в готелях, особливо в регіонах з багатими водними ресурсами. Такі тури пропонуються в різних країнах світу, включаючи:

Таблиця 1

Культурно-дозвілєві та рекреаційні послуги в готелях

Тип послуг	Опис
Анімаційні програми та розважальні заходи	Готелі впроваджують спортивні змагання, віртуальну реальність, тематичні вечірки, концерти, святкові проекти, що залучають різні вікові групи.
СПА та wellness-послуги	Оздоровчі послуги, такі як масажі, сауни, басейни, що дозволяють відновити сили та покращити самопочуття гостей.
Кулінарні майстер-класи та гастрономічні тури	Готелі пропонують майстер-класи з приготування місцевих страв, дегустації та гастрономічні тури для занурення в культуру регіону.
Екологічні та агротуристичні програми	Програми, що включають відвідування органічних ферм, участь у зборі врожаю, екологічні екскурсії для зацікавлених в сталому розвитку.

Джерело: сформовано на основі [8–9]

1. Скандинавські країни (Швеція «Lapland Guesthouse» [10], Норвегія «Namsentunet» [11], Фінляндія «Hotel & Spa Resort Järvisydän» [12]. Відомі своїми озерами та річками, де готелі організовують рибальські тури для гостей.

2. Канада «Totem Resorts» [13]. Особливо в провінціях Онтаріо та Квебек, де готелі пропонують рибальство на озерах та річках.

3. США. У штатах Аляска готель «Alaska Rainbow Lodge» [14] та Флорида «Cheeca Lodge & Spa» [15] організовують рибальські тури, включаючи морську та річкову риболовлю.

4. Нова Зеландія готель «Tongariro Lodge» [16]. Відомі річки, багаті на форель, де готелі пропонують рибальські послуги.

Таким чином в США, Канаді, Скандинавський країнах, Новій Зеландії та інших країнах рекреаційні послуги у сфері аквакультури, в тому числі організація любительського та спортивного вилову риби є способом активної рекреації населення та туристів [17]. Вони є значним чинником оздоровлення людей та надрентабельними послугами в сфері туризму та розваг.

В Україні свідоме використання риболовних турів готелями як додаткової послуги, засобу рекреації, знаходиться на стадії становлення: є кілька закладів, які пропонують послуги риболовлі для своїх гостей. Зокрема, готельно-туристичний комплекс «Озеро Vita» (Закарпатська область). Комплекс «Озеро Vita» є одним із найкращих рибальських місць у Карпатах. Гості можуть насолодитися риболовлею на озері, де водяться райдужна форель, осетер та короп. Готель надає все

необхідне обладнання для риболовлі безкоштовно, а також пропонує послуги з приготування спійманої риби. Курорт-Готель «Континент-Сіон» (Закарпатська область). Готель «Континент-Сіон» у селі Поляна пропонує гостям риболовлю на ставку, де розводять форель. Гості можуть орендувати все необхідне обладнання для рибальства, а спійману рибу приготувати на мангалі або замовити приготування у шеф-кухаря готелю.

Закарпаття є одним із найкращих регіонів України для організації рибальських турів завдяки розвиненій мережі водойм, які пропонують широкий вибір як для аматорів, так і для професійних рибалок. Також у воєнний час має значення, що цей регіон досить спокійний через віддаленість від зони бойових дій. В області розташовано численні ставки, озера та форелеві ферми, що створюють ідеальні умови для відпочинку на природі та любительського та спортивного рибальства. Для комфортного рибальства у Закарпатті є водойми, що постійно зариблюються (табл. 2).

Велика різноманітність рибних ресурсів, зручна інфраструктура та мальовничі локації створюють привабливі умови для туристів.

Незважаючи на наявність туристичних об'єктів, спеціалізованих готелів, що пропонують рибальські тури, в Закарпатській області, зокрема в м. Мукачеві обмаль. Це створює можливості для розвитку такого бізнесу, оскільки попит на рибальські послуги серед туристів зростає. Враховуючи туристичний потенціал регіону та розвиток інфраструктури, можна виділити кілька стратегічних напрямків для розвитку спеціалізованих рибальських турів (табл. 3).

Таблиця 2

Платні місця для рибальства на Закарпатті

Назва водойми	Розмір, га	Риба	Район
Ставок «Форнош»	200	Короп, карась, білий амур, щука, окунь, сом, плітка, раки	Мукачівський
Озеро «Зайванець», село Пістрялово	40	Окунь, плотва, раки	Мукачівський
Озеро Горбок	60	Плотва, окунь, короп, товстолобик, раки	Мукачівський
Ставок «Залужжя»	30	Окунь, плотва, раки	Мукачівський
Дідове, село Дійда	54,6	щука, короп, лящ, сом, карась, окунь, білий амур, товстолобик, плотва, йорж, судак	Берегівський
Озеро «Великі береги»	21	білий амур, канадський сомик, короп	Берегівський
Озеро Лагуна, с. Верхній Коропець	1	амур білий, сом канальний, короп, плотва, щука, карась, товстолобик	Мукачівський
Озеро у с. Бобовище		Короп, карась, білий амур, щука, окунь, краснопірка, плітка, раки	Мукачівський
Форелеві ферми			
Туристичний комплекс «Воеводіно»		струмкова форель, райдужна форель, золота адлерська форель, короп	Ужгородський район, с. Тур'я-Пасіка
«Форелева садиба»		форель	Міжгірський район, с. Колочава
«Ждимир»		форель	Свалявський, с. Вовчий
Комплекс "Мисливська садиба"		форель	Перечинський район, село Лумшори

Джерело: сформовано на основі [18–19]

Таблиця 3

Рекомендації щодо розвитку туризму в м. Мукачево

Рекомендація	Опис	Очікувані результати
Розвиток спеціалізованих готелів	Створення готелів для рибалок з інфраструктурою для рибальства	Привернення рибалок як основних клієнтів
Маркетинг та просування	Реклама через онлайн-платформи, соціальні мережі, виставки	Залучення нових туристів і підвищення впізнаваності бренду
Співпраця з місцевими підприємствами	Партнерство з рибальськими господарствами та ресторанами	Покращення якості обслуговування та комплексності послуг

Джерело: сформовано на основі [2–6]

Активне просування рибальських турів через онлайн-платформи, соціальні мережі, туристичні агентства та співпраця з блогерами дозволить досягти більшої аудиторії. Проведення рекламних кампаній, участь у виставках та форумах також сприятиме залученню нових клієнтів.

Для забезпечення комплексного обслуговування туристів можна встановити парт-

нерські відносини з місцевими рибальськими господарствами та ресторанами. Така співпраця дозволить організувати не лише рибальські тури, а й забезпечити гастрономічне обслуговування, в тому числі приготування свіжої риби.

Мукачево має значний потенціал для розвитку рибальського туризму завдяки своїм природним ресурсам та культурній спадщині.

Розвиток спеціалізованих готелів та послуг може значно підвищити конкурентоспроможність міста на туристичному ринку.

З огляду на природний потенціал регіону, а саме наявність озер і річок, які приваблюють рибалок, а також на відсутність конкурентних готелів, орієнтованих на цей сегмент туристів, є доцільним створення спеціалізованого готелю. Такий заклад забезпечить рибалок необхідними умовами для комфортного відпочинку та професійного заняття рибальством, що стане його ключовою конкурентною перевагою. Окрім стандартних готельних послуг, новий готель пропонуватиме інфраструктуру для зберігання та обробки виловленої риби, можливість участі у тематичних риболовних заходах і турнірах, а також високий рівень сервісу, що відповідатиме сучасним вимогам туристів. Це дозволить зайняти унікальну нішу на ринку готельних послуг Мукачівщини та сприятиме підвищенню туристичної привабливості регіону.

Переваги впровадження рибальських турів:

1. Додавання рибальських турів дозволяє готелю запропонувати унікальний досвід, який може стати основною причиною вибору саме цього готелю серед конкурентів.

2. Рибальські тури приваблюють туристів, які зацікавлені в активному відпочинку та природі, що може збільшити кількість відвідувачів готелю.

3. Організація рибальських турів може стати додатковим джерелом доходу для готелю, особливо якщо послуга буде популярною серед гостей.

4. Пропонуючи унікальні послуги, готель може зміцнити свій імідж як інноваційного та орієнтованого на потреби клієнтів закладу.

Впровадження риболовних турів як інноваційної послуги в готелі може стати ефективним інструментом для залучення нових клієнтів, але успішна реалізація цього проекту

вимагає ретельного планування, підготовки інфраструктури та персоналу, а також ефективної маркетингової стратегії.

Першим кроком у впровадженні риболовних турів є вивчення ринку та попиту, аналіз цільової аудиторії та конкурентів, щоб визначити прогалини та можливості для покращення. Важливо оцінити попит на такі послуги в різних регіонах і сезонах для максимального ефекту. Наступним кроком є створення різних пакетів турів, що задовольняють потреби різних категорій клієнтів, включаючи різні види риболовлі, тривалість турів та рівень комфорту. Потрібно також підготувати інфраструктуру, таку як необхідне обладнання та зони для відпочинку після риболовлі. Важливим є навчання персоналу для надання професійних послуг та забезпечення безпеки гостей. Останнім кроком є розробка маркетингової стратегії, зокрема через онлайн-рекламу, спеціальні акції та співпрацю з туристичними агентствами для залучення клієнтів.

Висновки. Дослідження існуючого ринку готельних послуг та трендів, що наявні в даній сфері, дозволило сформулювати перспективний напрямок подальшого розвитку, враховуючи потребу туристів у відтворенні емоційного та психічного стану. Запровадження рибальських турів як інноваційної рекреаційної послуги в готелі привабить туристів, що хочуть поєднувати комфорт готелю з активним відпочинком на природі для відновлення фізичних, духовних та нервово-психічних сил. Така послуга може стати ефективним інструментом для залучення нових клієнтів, підвищення доходів та зміцнення конкурентоспроможності закладу. Успішна реалізація цього проекту вимагає ретельного планування, підготовки інфраструктури та персоналу, а також ефективної маркетингової стратегії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Рябєв А. А., Салій В. С. Рекреація та міський туризм: спільна проблема та перспектива її вирішення. *Бізнес Інформ*. 2021. № 11. С. 205–210. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-205-210> (дата звернення 13.03.2025)
2. Абрамова А. Г. Сучасні тренди та перспективи розвитку готелів для відпочинку та лікування. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-75> (дата звернення 13.03.2025)
3. Бужинська Є. О., Володько О. В. Перспективні додаткові послуги в курортних готелях. *Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті: тези доповідей XLVII Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2023 рік* (м. Полтава, 25 квітня 2024 р.). Полтава : ПУЕТ, 2024. С. 531–533.

4. Дудник С. Інновації в управлінні готелями: вплив нових технологій на покращення обслуговування клієнтів. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-66> (дата звернення 14.03.2025).
5. Левцов С. В. Зарубіжний досвід організації надання рекреаційних послуг та його імплементація в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2015_9_13 (дата звернення 14.03.2025)
6. Безкровний О.В., Шостя А.М. *Туризм і рекреація в Україні у воєнний та повоєнний час*: збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 28 червня 2024 р. Полтава : ПДАУ, 2024. 196 с.
7. Про аквакультуру. Закон України від 18.09.2012 № 5293-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5293-17#Text> (дата звернення 17.03.2025)
8. Chavdarov A. V., Denisov V.A. Сучасні тренди та перспективи розвитку готелів для відпочинку та лікування. *Journal of mechanics of continua and mathematical sciences*. № 10. URL: <https://doi.org/10.26782/jmcs.spl.10/2020.06.00048> (дата звернення 14.03.2025)
9. Особливості розвитку індустрії дозвілля. *e-Pidruchniki.com*: веб-сайт. URL: https://e-pidruchniki.com/content/515_44osoblivosti_rozvitky_indystrii_dozvillya.html (дата звернення 14.03.2025)
10. Lapland Guesthouse. *laplandguesthouse.com*: веб-сайт. URL: <https://laplandguesthouse.com/> (дата звернення 12.03.2025)
11. Namsentunet. *Namsentunet.no*: веб-сайт. URL: <https://namsentunet.no/> (дата звернення 12.03.2025)
12. Hotel & Spa Resort Järvisydän. *jarvisydan.com*: веб-сайт. URL: <https://www.jarvisydan.com/> (дата звернення 12.03.2025)
13. Totem Resorts. *totemresorts.com*: веб-сайт. URL: <https://totemresorts.com/> (дата звернення 12.03.2025)
14. Alaska Rainbow Lodge. *alaskarainbowlodge.com*: веб-сайт. URL: <https://alaskarainbowlodge.com/> (дата звернення 12.03.2025)
15. Cheeca Lodge & Spa. *cheeca.com*: веб-сайт. URL: <https://www.cheeca.com/> (дата звернення 12.03.2025)
16. Tongariro Lodge. *tongarirolodge.co.nz*: веб-сайт. URL: https://www.tongarirolodge.co.nz/?utm_source=local&utm_medium=organic&utm_campaign=GMB (дата звернення 12.03.2025)
17. Новіцький Р. О., Максименко М. Л., Гончаров Г. Л., Кобяков Д. О. Любительське рибальство в Україні: монографія. Дніпро : ЛІРА, 2022. 200 с.
18. Водойми для риболовлі, місця для активного відпочинку та бази відпочинку в Україні. *goldfishnet.in.ua*: веб-сайт. URL: <https://goldfishnet.in.ua/places/> (дата звернення 13.03.2025)
19. Риболовля в Ужгороді та Закарпатській області. *fishergo.com.ua*: веб-сайт. URL: <https://map.fishergo.com.ua/zakarpatskaya-oblast.html> (дата звернення 13.03.2025)

REFERENCES:

1. Riabiev A. A., Salii V. S. (2021) Rekreatsiia ta miskyi turyzm: spilna problema ta perspektyva yii vyrishennia [Recreation and urban tourism: a common problem and the prospect of its solution]. *Biznes Inform – Business Inform*, no. 11, pp. 205–210. Available at: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-205-210> (accessed March 13, 2025)
2. Abramova A. H. (2022) Suchasni trendy ta perspektyvy rozvytku hoteliv dlia vidpochynku ta likuvannia [Modern trends and prospects for the development of hotels for recreation and treatment]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 39. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-75> (accessed March 13, 2025)
3. Buzhynska Ye. O., Volodko O. V. (2024) Perspektyvni dodatkovyi posluhy v kurortnykh hoteliakh [Promising additional services in resort hotels]. *Aktualni pytannia rozvytku nauky ta zabezpechennia yakosti osvity u KhKhI stolitti*: tezys dopovidei KhLVII Mizhnarodnoi naukovoï studentskoi konferentsii za pidsumkamy naukovo-doslidnykh robit studentiv za 2023 rik (m. Poltava, 25 kvitnia 2024 r.). Poltava : PUET, pp. 531–533. (in Ukrainian)
4. Dudnyk S. (2024) Innovatsii v upravlinni hoteliamy: vplyv novykh tekhnolohii na pokrashchennia obsluhovuvannia kliientiv [Innovation in Hotel Management: The Impact of New Technologies on Improving Customer Service]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 66. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-66> (accessed March 14, 2025)
5. Levtsov S. V. (2015) Zarubizhnyi dosvid orhanizatsii nadannia rekreatsiinykh posluh ta yoho implementatsiia v Ukraini [Foreign experience in organizing the provision of recreational services and its implementation in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok – Public administration: improvement and development*, vol. 9. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2015_9_13 (accessed March 14, 2025)

6. Bezkrivnyi O. V., Shostia A. M. (2024) Turyzm i rekreatsiia v Ukraini u voiennyi ta povoiennyi chas [Tourism and recreation in Ukraine during the war and post-war period]: zbirnyk materialiv Vseukr. nauk.-prakt. konf., 28 chervnia 2024 r. Poltava : PDAU, 196 p. (in Ukrainian)
7. Pro akvakulturu [About aquaculture]. Zakon Ukrainy vid 18.09.2012 № 5293-VI. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5293-17#Text> (accessed March 17, 2025)
8. Chavdarov A. V., Denisov V.A. (2020) Suchasni trendy ta perspektyvy rozvytku hoteliv dlia vidpochynku ta likuvannia [Modern trends and prospects for the development of hotels for recreation and treatment]. Journal of mechanics of continua and mathematical sciences, vol. 10. Available at: <https://doi.org/10.26782/jmcms.spl.10/2020.06.00048> (accessed March 14, 2025)
9. Osoblyvosti rozvytku industrii dozvillia [Features of the development of the leisure industry]. Available at: https://e-pidruchniki.com/content/515_44osoblivosti_rozvitky_indystrii_dozvillya.html (accessed March 14, 2025)
10. Lapland Guesthouse. Available at: <https://laplandguesthouse.com/> (accessed March 12, 2025)
11. Namsentunet. Available at: <https://namsentunet.no/> (accessed March 12, 2025)
12. Hotel & Spa Resort Järvisydän. Available at: <https://www.jarvisydan.com/> (accessed March 12, 2025)
13. Totem Resorts. Available at: <https://totemresorts.com/> (accessed March 12, 2025)
14. Alaska Rainbow Lodge. Available at: <https://alaskarainbowlodge.com/> (accessed March 12, 2025)
15. Cheeca Lodge & Spa. Available at: <https://www.cheeca.com/> (accessed March 12, 2025)
16. Tongariro Lodge. Available at: https://www.tongarirolodge.co.nz/?utm_source=local&utm_medium=organic&utm_campaign=GMB (accessed March 12, 2025)
17. Novitskyi R. O., Maksymenko M. L., Honcharov H. L., Kobiakov D. O. (2022) Liubytelske rybalstvo v Ukraini: monohrafiia [Amateur fishing in Ukraine: monograph]. Dnipro : LIRA, 200 p.
18. Vodoimy dlia rybolovli, mistisia dlia aktyvnogo vidpochynku ta bazy vidpochynku v Ukraini [Fishing ponds, places for active recreation and recreation centers in Ukraine]. Available at: <https://goldfishnet.in.ua/places/> (accessed March 13, 2025)
19. Rybolovlia v Uzhhorodi ta Zakarpatskii oblasti [Fishing in Uzhhorod and Transcarpathian region]. Available at: <https://map.fishergo.com.ua/zakarpatskaya-oblast.html> (accessed March 13, 2025)